
Kajfas og Fru Ester

Et skuespil af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Kajfas og Fru Ester	4
Metadata om værket	4
Titel	5
1. Akt: I.	5

Kajfas og Fru Ester

Kilde Indskrivning af Kaj Munks håndskrevne manuskript. KMF-nr. 25.01.01. Gråt kladdhæfte med 26 unummerede sider med teksten til skuespillet i Kaj Munks håndskrift samt 11 sider med renskrift af dele af skuespillet, ikke Kaj Munks håndskrift. På forsiden er med blå farveblyant skrevet “Kaifas og Fru Ester”.

Indledning

Ligesom Munk tidligere – mellem *En Idealist* (skrevet 1923-1924) og *De Udvalgte* (1933) samt *Kong Saul* (1933) – havde haft en pause på 10 år i sin dramatiske behandling af bibelske emner, markerede *De Herrer Dommere* afslutningen på endnu en 10-års-pause. Det blev offentliggjort i *Juleroser 1942*. Efter 2. Verdenskrigs udbrud og især under besættelsen var Kaj Munk meget produktiv som religiøs skribent. Hans skrev bl.a. prædikensamlingerne *Ved Babylons Floder* (1941) og *Med Ordets Sværd* (1942), *I Guds Bismær* (1943-44), samt *Jesus’ Historier genfortalt for de smaa* (1943) og *Apostlenes Gerninger* (1943). Ud over nærværende stykke (1942) skrev han også skuespillet *Alverdens-Urostifterne* (1943) – nogle få dage før sin død.

Kajfas og Fru Ester (Munk skriver såvel “Kajfas” som “Kaifas”) er en uudgivet variant af skuespillet *De Herrer Dommere*. Denne kladde er stort set identisk med stykkets sidste version; men en af forskellene er dog ikke uden betydning: i begge versioner leger Fru Ester med sin mands følelser ved at gøre ham opmærksom på den interesse, en anden mand viser for hende, men i den trykte tekst drejer det sig om Kajfas’ bror, Chasmon, og ikke om Herodes som i *Kajfas og Fru Ester*. Selv om det drejer sig om Herodes Antipas og ikke om dennes far, Herodes den Store, som var Israels konge, da Jesus blev født, har Munk anset det for nødvendigt ikke at bruge det samme kongenavn som i *En Idealist*.

Kajfas og Fru Ester

1. Akt: I.

Ypperstepræstens Palads i Jerusalem

- (1) Fru Ester: ¹ (*pudser Negle, løber til Vinduet og kiger ud, pudser atter Negle, løber til Vinduet, inspicerer Bordet, løber atter til Vinduet*) Isch! kommer han da ikke? Klytra! Klytra! bind mig den Perlekæde, nu gik den op igen!
Benaja! Benaja! stænk Blomsterne med Vand! de begynder allerede at hænge med Hovederne.
Kava! Kava! Kava! Naa, hvorfor hører du ikke! Endelig! Jeg vilde have dig til at – – nu har jeg glemt, hvad jeg vilde. Hvorfor var du her heller ikke med det samme? Naa, det er ligemeget; løb med dig igen. Om jeg begriber! – Naa, endelig! min søde kære Kaifas²³! hvor har jeg altsaa ventet!
- (2) Kajfas: Fy, det var uartig af mig.
- (3) Fru Ester: Pyt med det! nu er du her jo. Men mere end 5 Kys faar du ikke. Du skulde ellers haft 10.
- (4) Kajfas: Jeg beder om forladelse. Det er første Gang, jeg har ladet dig vente.
- (5) Fru Ester: Pyt med mig! Det er meget værre med Agerhønsene. De har snurret ½ Time over Ilden. Eller spruttet eller hvad de har. Nu er jeg bange, de slet ikke smager min kræsne Mand. Var der saa mange dumme Sager i Retten?
- (6) Kajfas: Egentlig ikke. Der var bare en, der trak noget længe ud. Jeg skal være her nu et Øjeblik, min Ven. (*ud. Fru Ester arrangerer lidt om ved Bordet og faar stænket Blomsterne endnu engang. Hun nynner og tager Dansetrin.*)
- (7) Fru Ester: Naa, min Hr. Gemal. (*Byder Armen*)
- (8) Kajfas: (*ind omklædt*) Ja, saa er jeg rede.
- (9) Fru Ester: Skal jeg slet ingen Kys have, før vi gaar til Bords.
- (10) Kajfas: Om du skal! alle dem Agerhønsene kan taale.

¹ Bogstavet 'h' i Ester er overstreget. Det samme er tilfældet næste gang, Ester er aktør. Derefter staves navnet blot 'Ester', dog med få undtagelser, hvor stavemåden igen er 'Esther', hvilket formodes at være en forglemmelse fra Kaj Munks side.

²*Kaifas*: Kajfas var den jødiske ypperstepræst fra 18-36 e.Kr., som ifølge evangelierne forhørte og overgav Jesus til den romerske præfekt Pontius Pilatus. I Munks dramatik ses Kajfas og forgængeren Annas (ypperstepræst i perioden 6-15 e.Kr. under Kejser Augustus) to steder - dog med vidt forskellige personligheder: I "Pilatus" (1917) ses Kajfas som en utiltalende, kold og morderisk person, mens Annas skildres gammel, lettere senil og modstandsløs. Dette forhold vendes på hovedet i "De Herrer Dommere" (1942). [DSD]

³ I titlen og ved angivelse af aktør staves navnet "Kajfas" og ikke "Kaifas". I selve replikkerne blandes de to stavemåder.

- (11) Fru Ester: Næ nej. Jeg har sagt dig, det er vulgært at springe lige ind i Kysseriet. Du maa se paa mig først.
- (12) Kajfas: Elskede, bedaarende som altid.
- (13) Fru Ester: Tak. Og saa?
- (14) Kajfas: Mere bedaarende end nogensinde.
- (15) Fru Ester: Ja. Og saa?
- (16) Kajfas: Bedaarende i al Evighed.
- (17) Fru Ester: Saa slaar det til. Skal vi saa tage Plads.
- (18) Kajfas: Tak.
- (19) Fru Ester: Men du kunde nu godt have lagt Mærke til, at jeg har dit Perlebaand paa i Dag.
- (20) Kajfas: Jamen – lagt Mærke til – det var da det første, jeg saa da jeg traadte ind.
- (21) Fru Ester: Og du kunde ogsaa godt have lagt Mærke til Roserne; de er plukket i Getsemane⁴; jeg har maattet stænke dem 3 Gange for at holde dem friske.
- (22) Kajfas: De er vidunderlige, Allerkæreste. Hvor er de smukke under Draaberne.
- (23) Fru Ester: Ja, ikke sandt? Som Blod og Taarer.
- (24) Kajfas: Hvad? Nej: Blod er ikke smukt. Taarer ikke heller.
- (25) Fru Ester: Saa hæftig med-et! Har noget ærgret dig?
- (26) Kajfas: Ikke Spor, min Elskede, ikke det mindste. Hvad har du tænkt dig at have paa til Kongens Fest i Aften?
- (27) Fru Ester: Ja, ved du hvad, Kajfas, jeg har tænkt at tage den blaa paa, du ved den blaa med Folderne og alle Guldpailletterne, den der er saa frygtelig overlæsset, jeg ligner et vandrende Verdensrum. Den klæder mig saa rædsomt.
- (28) Kajfas: Siger du det for at jeg skal sige: Ingenting klæder dig rædsomt, saa være det hermed sagt. Men hvorfor i Alverden ...
- (29) Fru Ester: Fordi, Kajfas, fordi det morer mig at høre Herodes⁵ berømme den. Næ hvilken prægtig Kjole, siger det smagløse Fæ, ih, hvor den klæder Dem henrivende, min Frue! og saa kommer han med sine to Fingre og skal føle paa Stoffet.
- (30) Kajfas: Altid i Nærheden af Brystet.
- (31) Fru Ester: Det kan du ikke lide.
- (32) Kajfas: Nej, men, oprigtig talt, jeg synes, du kan.
- (33) Fru Ester: Det morer mig vanvittigt, at han gør det, og saa skele hen til dig og se, hvor det kniber dig at se velopdragen ud og skjule dit Mishag, det kildrer i mig af Fryd.

⁴Getsemane: Have i Kidron-dalen på Olivenbjerget ved Jerusalem, hvor Jesus ifølge evangelierne opholdt sig med sine disciple natten for hans tilfangetagelse, der ledte til korsfæstelsen (jf. NT: Matt. 26,36 og NT: Mark. 14,32). [BOE]

⁵Herodes: Herodes Antipas (21 f.Kr.-39 e.Kr.), Herodes den Stores arvtager og romersk indsat hersker af Galilæa. [BOE]

- (34) Kajfas: Ester, Ester, Ester, du er den grimmeste Kone i hele Judæa, for der er ingenting som ikke klæder dig.
- (35) Fru Ester: Nej, hør nu, Kajfas, lader du Agerhønsene gaa forbi?
- (36) Kajfas: Tak, jeg tror ikke
- (37) Fru Ester: Smage dem skal du nu. Ellers gaar jeg hen og tror, du er syg.
- (38) Kajfas: Det maa du ikke. Saa smager jeg dem.
- (39) Fru Ester: Du skal spise ordentlig og ikke sidde og stikke til dem. Du skal ikke være bange for, at jeg har været i Køkkenet. Det er den frygiske⁶ Kok, der har Æren for dem, og han er nu ganske flink. – Hvad Frisyre tror du Kongens Søster stiller med i Aften. Hvad giver du mig for det Pandehaar hun lancerede sidste Gang. Jeg forsikrer dig for jeg var lige ved at sige ”Hyp, hyp Lotte⁷!” til hende.
- (40) Kajfas: Jeg tror ikke, Kongen havde sat Pris paa, om du havde gjort det.
- (41) Fru Ester: Det var blevet Skandale. Netop derfor var det saa fristende, at jeg maatte opbyde alle mine Kræfter for at dy mig. Det havde ved Gud været spændende at se Kongen blive hvid i hele det oppustede Ansigts Areal, og Ypperstepræsten rykke i Marken⁸ med Kongen for en Kvindes Skyld.
- (42) Kajfas: Du er henrivende nygift Ester.
- (43) Fru Ester: Ja, vær du glad for, det er første Gang. Næste Gang bliver jeg meget kedeligere. Du var heldig, var du.
- (44) Kajfas: Der bliver ingen næste Gang. Og for Resten hører du til de Kvinder de yndige faa, der forbliver nygift hele Livet igennem.
- (45) Fru Ester: Det var virkelig smukt sagt. Det drikker vi paa. Men rører du nu heller ikke Ananassen?
- (46) Kajfas: Jo jo, jeg skal nok ...
- (47) Fru Ester: Hør, kæreste Mand, hvad er der i Vejen med dig i Dag?
- (48) Kajfas: Ikke det mindste, forsikrer jeg dig.
- (49) Fru Ester: Er det Salmis Skyld, at du ikke saa, jeg har dit Perlebaand paa? For saa lader jeg hende piske ihjel.
- (50) Kajfas: Du maa for min Skyld gøre med Salmi lige hvad du har Lyst til. Men skal vi til den Fest i Aften, tror jeg ikke det gaar an vi sidder meget længere her.
- (51) Fru Ester: Nu skal Kajfas fortælle sin lille Slange, hvad det er, der har drillet den høje Dommer i Dag.
- (52) Kajfas: Vil du saa gerne vide det?

⁶*frygiske*: Jf. ”frygerne”, et indoeuropæisk folk, der boede i det nordvestlige Lilleasien (i dag Tyrkiet). I år 133 f.Kr. gjorde romerne Vestfrygien til provinsen Asia. [DSD]

⁷*Lotte*: Navnet ”Lotte” er kælenavn eller spøgefuld betegnelse for en hest (en hoppe), især for en gammel, dårlig hest. Her alluderes endvidere til den samtidige revyvisse ”Hyp lille Lotte”, som blev skrevet af Arvid Müller med musik af Aage Stentoft og fremført af Ludvig Brandstrup i Apollo-Revyen i 1942. [ODS & DSD]

⁸*rykke i Marken*: Betyder at drage ud i krig, at rykke i felten. [ODS]

- (53) Fru Ester: Hvad er det saa? hvisk det saa til mig?
- (54) Kajfas: Jeg drak lidt for rigeligt af Vinen fra Cypem i Aftes. Det har staaet mig over venstre Tindning som et svagt Pres hele Dagen i Dag.
- (55) Fru Ester: Vil du danse med mig i Aften?
- (56) Kajfas: Lige saa mange Gange, du vil.
- (57) Fru Ester: Var der noget morsomt i Retten?
- (58) Kajfas: Nej, det var saamænd trivielt nok det hele. Der var en Trætte⁹ mellem en Vingaardsejer og en Bonde; den sidste vilde sælge sin fordrukne Kone for Vinbjergget; han paastod der var lige meget Vin i dem begge; det vakte lidt Munterhed hos den mere vulgære Del af Dommerne.
- (59) Fru Ester: Og ellers var der ikke noget?
- (60) Kajfas: Saa var der en banal Sag med en Bonde fra Galilæa, der udgav sig for Messias¹⁰; det er jo højeste Mode for Tiden.
- (61) Fru Ester: Hvad var der saa mere?
- (62) Kajfas: Ingenting af Betydning.
- (63) Fru Ester: Hvad var det da, der tog Jer al den Tid.
- (64) Kajfas: Vi spildte et Par Timer paa Vidneafhøringen angaaende ham, Galilæeren.
- (65) Fru Ester: Hvordan gaar det egentlig til at saadan en ganske almindelig simpel Mand kan komme i tanker om at udgive sig for Messias. Er det almindelig Svindel eller Sindssyge eller hvad? Nej, jeg vil alligevel ikke have den blaa paa i Aften. Tror du ikke, jeg skulde holde mig til den enkle hvide?
- (66) Kajfas: Du er saa straalende smuk, Ester. derfor klæder det enkle dig bedst.
- (67) Fru Ester: (*med et tilfreds Suk*) Jo, jeg er smuk. Jeg ved det godt. Det er bare de Negle, jeg ikke rigtig kan faa Facon paa. Aldrig. Mærkeligt nok. – Saadan en – en Messias, hvordan ser han ud? Med Neglene f. Ex. Er de soignerede?
- (68) Kajfas: Aah, de er meget forskellige, de Messiasser. Han i Dag var for Resten ikke værst.
- (69) Fru Ester: Fortæl mig lidt om ham. Vi sidder saa hyggeligt nu.
- (70) Kajfas: Der er saamænd ikke meget at fortælle. Han her i Dag han var direkte Gudsbespotter. Det er den stiveste Blasfemi, jeg endnu har været ude for. Han sagde, han var Guds Søn.
- (71) Fru Ester: Herregud, saa var han vel bare Hedning? Der er jo saa mange – Jens og¹¹ og hvad de hedder, de er jo fulde af Børn.

⁹Trætte: Betegner i denne sammenhæng en uoverensstemmelse eller uenighed mellem to parter, der kommer til udtryk gennem ord. [ODS]

¹⁰Messias: Hebraisk udtryk for "den salvede", en gammel jødisk hæderstitel for yppersteprester og konger, da indvielsen ved salvning udtrykte nærhed til det hellige. I Bibelen bruges udtrykket forskelligt i de to testamenter: I Det gamle Testamente er "Messias" idealkongen, Davids efterkommer, som skal komme og udfri folket og Israel af dets lidelser. I Det nye Testamente refererer udtrykket til Jesus. Navnet "Kristus" kommer fra græsk: "Christos", som betyder "salvet". [DSD]

¹¹ Utydeligt navn, sandsynligvis begyndende med M.

- (72) Kajfas: Det var netop det han ikke var. Han var Jøde som – ja, som ingen af os andre. Man kunde høre paa ham... nej lad os ikke tale om det. Det er saa trivielt ... og Tiden til Festen...
- (73) Fru Ester: Der er Masser af Tid. Hvad dømte I ham saa til?
- (74) Kajfas: Han – han skal dømmes til Døden?
- (75) Fru Ester: Naa? Naa saa? Hvorfor skal han det?
- (76) Kajfas: Det var nærmest din Far Annas mente – – Ser du, Galilæeren har lavet Folkeopløb i Søndags. Det ser jo ikke godt ud nu, da Landshøvdingen er i Staden.
- (77) Fru Ester: Han du og Far været uenige, Kajfas?
- (78) Kajfas: Nej, vi har ikke. Nej, men – din Far tog det Ansigt paa, du ved jeg undskyld! daarligst kan lide af – af de mange, han har.
- (79) Fru Ester: Jeg vil ikke have I to er Uvenner. Det har jeg sagt til Far. Jeg vil¹² have det. Jeg skal skamme Far ud, naar jeg ser ham igen. Jeg skal skamme ham rigtig ud, den gamle grimme Mand. Skal jeg tage en Orchidee i Haaret i Aften, Kajfas.
- (80) Kajfas: Ester!
- (81) Fru Ester: Ja.
- (82) Kajfas: Ester, sig mig, ja, nu spørger jeg taabeligt min Ven, men sig mig, tror du paa Gud?
- (83) Fru Ester: Om jeg – hør ved du hvad? – saadan noget talte vi virkelig ikke om i mit Hjem. Jeg mener, jeg er voxet fra Skolebænken. Undskyld Hr. Lærer, maa jeg være Lærer et Øjeblik. Kan du rejse dig, lille Kajfas og sige mig: Tror du paa Gud?
- (84) Kajfas: Jeg ved det ikke, Ester, jeg ved det ikke.
- (85) Ester: Selvfølgelig tror du, hvad er det for Svar, du er jo Ypperstepræst. Hvad er den der er sket dig i Dag! du siger jo, han var en almindelig Bondeka'l. Saa har han jo ingen Slægt, ingen, der kan hævne hans Død, ingen du behøver at være bange for. Hvad er det saa for et Ansigt at komme og stille op lige inden vi skal ud til Fest. Staar der noget Parti bag ham?
- (86) Kajfas: Det er nærmest latterligt. En Klat hysteriske Kvinder, en Haandfuld uvidende Mænd, der gør en ynkelig Figur her i Hovedstaden, grove Hænder, der lugter af Fisk og Sved, og de brækker¹³ paa et Sprog, som virker hjælpeløst komisk. Saa snart de saa Politiet, luskede de af og lod deres Fører i Stikken, kun een blev ved at krybe om os, men da vi rettede Faklerne paa ham var han Kujon som de andre og bandede i Forskrækket: Jæ kænner Gu døe mæ ikke de Mennesk¹⁴.
- (87) Fru Ester: (*klapper i Hænderne*) Saadan noget gør du saa morsomt. Du skulde have været Skuespiller i Rom.

¹² Her mangler angiveligt ordet 'ikke', da der ellers ingen sammenhæng er i replikken.

¹³brækker: Betegner en "mangelfuld sproglig udtale", at tale gebrokkent. [ODS]

¹⁴Jæ kænner Gu døe mæ ikke de Mennesker: Reference til Peters trefoldige fornægtelse af Jesus efter tilfangetagelsen (jf. bl.a. NT: Matt. 26,34). Stavemåden er muligvis en imitation af fynsk eller lollandsk dialekt.

- (88) Kajfas: ja, det var til at le af, hvis – hvis bare ikk –
- (89) Fru Ester: Hvis bare ikke hvad?
- (90) Kajfas: Der var noget ved det Menneske, vi dømte i Nat...
- (91) Fru Ester: Er han smuk?
- (92) Kajfas: Smuk? Det ved jeg ikke. Jeg har glemt ham selv for det Indtryk han gjorde paa mig. Han var saa alene, Ester, jeg har aldrig set saa alene et Menneske, aldrig troet et Menneske kunde være saa alene. Det var som om alle filosofiske Systemer, al Juras Love, alle politiske Metoder og dertil alle Jordens Menneskesjæle stod paa den ene Side og han alene stod paa den anden Side, stod alene paa den anden Side og havde Ret.
- (93) Fru Ester: Ret? i hvad? hvordan?
- (94) Kajfas: Ja, i hvad, hvordan? ved jeg det selv? Giver En dig et Slag paa din Højre Kind, saa vend den venstre til¹⁵, har han lært.
- (95) Fru Ester: Hahaha, nu har jeg hørt Mage! Det kan man kalde søgt Originalitet.
- (96) Kajfas: Det er det – det vilde det være, naar vi andre siger det. Men han stod der i Nat, da – ja, da var det rigtigt, det var som al Livets Visdom
- (97) En Tjener: (*ind, melder*) Ypperstepræsten Annas.
- (98) Annas: (*ind*) Men Børn da! ikke klædt om til Festen?
- (99) Fru Ester: Jo, Far, jeg er det næsten. Jeg skynder mig bare i en anden Kjole.
- (100) Annas: Slangerne skifter Ham.
- (101) Kajfas: jeg skal hurtig være færdig. Tag dig en Drik saa længe, Svigerfar.
- (102) Annas: Tak! det gør jeg da.
- (103) Fru Ester: Maa jeg blande dig den?
- (104) Annas: Tak, mit Barn! Saa fine Perler om saa fin en Hals! Min lille Pige bestandig lykkelig?
- (105) Fru Ester: Hvor kan hun andet: Har en Mand, der forærer hende skønne Perler, naar hun skal til Fest hos Kongen, og en Far, der kommer til hende med noget i sin Haand?
- (106) Annas: Som Skader efter Sølvtoj er Kvinder efter Smykker. Kom saa med Lillefingeren?
- (107) Fru Ester: Men Far da!
- (108) Annas: En Dronning i Ægypten har baaret den.
- (109) Fru Ester: Hvor meget skal jeg saa give dig for den?
- (110) Annas: Intet, min Eneste. Bare pludre og danse og le. Det liver din gamle Far op og maaske ogsaa din trætte Mand.

¹⁵Giver En dig et Slag paa din Højre Kind, saa vend den venstre til: Bibelsk reference til Jesu lære bl.a. i NT: Matt. 5,39 og Luk. 6,29.

- (111) Fru Ester: Har Kajfas ikke skrevet Dødsdommen under?
- (112) Annas: Men han vil gøre det, inden vi gaar til Kongens Fest. Jeg vil forlange det af ham, og han vil nægte det. Og du vil bede ham om det, og han vil gøre det.
- (113) Fru Ester: Og hvis jeg nu ikke vil hjælpe dig? Vil du have Ringen tilbage.
- (114) Annas: Og jeg vil ikke have noget tilbage. Og du vil hjælpe mig.
- (115) Fru Ester: Der er et Par Ting, jeg aldrig har spildt en Tanke paa før...
- (116) Annas: Har Kajfas talt med dig.
- (117) Fru Ester: Det plejer han jo ikke. Ikke om alvorlige Ting. Dem ved han godt jeg ikke egner mig for. Men i aften Sig mig, Far, tror – æh – tror du paa Gud.
- (118) Annas: Hæhæhæ! det er sjældent Folk i min Bestilling gør det, mit Barn, men jeg gør det nu.
- (119) Fru Ester: Og hvad tror du saa om den Gud du tror paa?
- (120) Annas: Ja, hvad tror jeg. F. Ex. at han synes, smaa Pigejerner skal lade være at hoppe efter Sager, der hænger for højt
- (121) Fru Ester: Den Mand, I vil have dræbt, sig mig er han uskyldig?
- (122) Annas: Uskyldig i hvad? Det er mig ligegyldigt. Men han er farlig. Det er mig nok.
- (123) Fru Ester: Farlig for hvad?
- (124) Annas: Han er farlig for min Gud. Han har en bedre. Men vi Smaakaarsfolk har ikke Raad til slig Extravagance¹⁶, vi nøj's hellere med ham vi har.
- (125) Fru Ester: Fortæl mig lidt om ham, vi har. Og om ham, den anden har? Jeg synes det begynder at lyde ganske lovende.
- (126) Annas: Min Pige, med somme¹⁷ Kvinder skal man tale om Smykker, med andre om Børn, med ingen om Guder. Synedriets¹⁸ Indstilling til Pilatus om Dødsstraf skal være underskrevet af Ypperstepræsterne. Mit Navn staar her. Kajfas's mangler endnu.
- (127) Fru Ester: Og hvis jeg nu nægter at hjælpe dig med at faa ham til det.
- (128) Annas: Det nægter du ikke.
- (129) Fru Ester: Hvorfor ikke?
- (130) Annas: For det første, fordi du elsker din gamle Far.
- (131) Fru Ester: Jeg elsker ogsaa min Mand. Sæt jeg nu ikke brød mig om bestandig at se ham som *din* Dreng.

¹⁶*slig Extravagance*: "Slig" - litterært for "sådan en", tilhører næsten kun stift eller højtideligt sprog. "Ekstravagance" er fransk og betegner bl.a. flothed og letsindighed, en bekvemmelighed, som man ikke har råd til, luksus. [ODS]

¹⁷*somme*: Det samme som "nogle" eller "visse". [ODS]

¹⁸*Synedriets*: Synedrium, (latin af gr. synedrion: møde, råd), betegner i denne sammenhæng den øverste jødiske domstol på Jesu tid. Domstolen omtales i Det nye Testamente som "Det store Råd" og havde ca. 70 medlemmer. I bl.a. NT: Matt. 26,59 og Mark. 14,55 omtales synedriets rolle i Jesu domfældelse og død. [DSD]

- (132) Annas: Og for det andet fordi du elsker at være Landets første Dame.
- (133) Fru Ester: Det er jeg jo ikke alligevel.
- (134) Annas: Landshøvdingens Hustru er en fremmed, Kongens Hustru er Edomit¹⁹.
- (135) Fru Ester: Er det – du kan i det mindste sige mig – er det nødvendigt med Henrettelsen af denne latterlige Galilæer?
- (136) Annas: Ja.
- (137) Fru Ester: Hvorfor?
- (138) Annas: Der er flere Grunde.
- (139) Fru Ester: F. Ex.?
- (140) Annas: F.Ex. den, at Kajfas ikke vil det. Det er første Gang, han aabent har trodset mig. Det er min Sag at sørge for, at det ogsaa bliver sidste.
- (141) Fru Ester: Du nævner den Grund, som gør det allersværest for mig at hjælpe dig. Har du ikke andre og bedre, afslaar jeg det.
- (142) Annas: Du afslaar ikke. Herodes har ad Omveje ladet forhøre hos mig, om hvad Ting han skal ofre for at faa Lov til at føre dig til hans Frille.
- (143) Fru Ester: (*staar et Øjeblik maalløs. Saa ler hun*) Hahaha! den Hængevom! mig som *hans* Elskerinde! Tak, Far! Herodes klarer jeg selv.
- (144) Annas: Ja. Saa længe jeg er din Forbundsfælle.
- (145) Fru Ester: Vil du dermed sige ...
- (146) Annas: Intet vil jeg ”dermed” sige. Du raader selv for, hvad jeg vil sige.
- (147) Fru Ester: Du sagde før, at jeg elsker dig.
- (148) Annas: Ja. Og nu hader du mig. Saadan skal det være. Følelserne skal skifte hurtigt hos en Kvinde. I Morgen vil du altsaa elske mig igen.
- (149) Fru Ester: Det er jo modbydeligt dette her. Det er værre endnu. Det er smagløst. Hvis du virkelig mener, at du er nødt til ... Men det mener du heller ikke. Du vilde aldrig gøre det. Det er Taktik. Du vil narre mig til ... Herodes har intet Ønske om at ... jeg kender dig jo. Men gør hvad du vil. Nu gør jeg hvad jeg vil uden at tænke over Følger og Muligheder. Bare for at trodse dig. Jeg styrker Kajfas i hans Forsæt om at nægte Underskrift.
- (150) Annas: Om ½ Time henter jeg jer i min Bærestol. Saa er Dokumentet her i Aften.
- (151) Fru Ester: Tag det med dig. Der bliver ikke rørt ved det. Det lover jeg dig.
- (152) Annas: Der bliver ikke rørt ved det. Udmærket. Saa siger vi det. Som Kajfas’s Hustru behager.

¹⁹Edomit: Jf. Edom, det gammeltestamentlige navn på den sydlige del af Østjordanlandet mellem Zeredbækkenet (Wadi al-Hasa) og Aqababugten. Ifølge Det gamle Testamente nedstammede edomitterne, indbyggerne i Edom, fra patriarken Isaks forsmåede ældste søn Esau, bror til Jakob. [DSD]

- (153) Fru Ester: (*er i virkelig Oprør. Det gaar ud over Roserne*) Hvad blander I ogsaa mig ind i jeres sager for? Der kommer Kajfas. Jeg vil ikke have med det at gøre. I maa ordne jeres Forretninger selv. (*ud.*)
- (154) Kajfas: (*ind*) Hun vilde ikke hjælpe dig Svigerfar? Det har styrket mig over al Forstand. Hun vilde ikke hjælpe dig. Hun holder mere af mig. Jeg har været bange for, jeg ikke skulde klare dette. Nu klarer jeg det.
- (155) Annas: Min Svigersøn, du har endnu ikke prøvet paa Forsoningsdagen at gaa ind i det allerhelligste²⁰.
- (156) Kajfas: (*urolig*) Hvad der?
- (157) Annas: Af alle levende paa Jorden er der endnu ingen, der har prøvet det undtagen jeg.
- (158) Kajfas: Og hvad saa du saa derinde?
- (159) Annas: Intet. Saa intet og hørte intet. For der er jo intet derinde. Det er om jeg saa maa sige Finessen ved vor Religion.
- (160) Kajfas: Du var helt ene?
- (161) Annas: Helt ene, ja.
- (162) Kajfas: Og du – du følte dig helt ene.
- (163) Annas: Helt ene, ja
- (164) Kajfas: Som om – som om du havde været ene i en hvilken som helst anden Stue?
- (165) Annas: (*ser paa ham*)
- (166) Kajfas: Saa svar mig dog. Det var ikke mig, der begyndte at tale om dette.
- (167) Annas: En Stue? spotter du? en Stue! det allerhelligste! Stedet, hvor kun Ypperstepræsten maa komme og kun en eneste Dag om Aaret, Stedet, hvor han er ene – som Moses paa Bjerget – med Israels Gud.
- (168) Kajfas: Men dengang talte han.
- (169) Annas: Taler han ikke endnu? Ja, jeg ved han taler. Men mine Øren er for sløve til at høre ham. Han vender sit Aasyn mod mig. Men mine Øjne er for svage til at skue ham. Alle mine Sanser er af Jord, de kan ikke opfatte ham, som er Aand og Aand alene. Forstaar du, hvad Rædsel det er for Kød og Blod at staa der foran ham, vide, hans Blik ser paa En, og selv ser du intet, intet, han tale til dig, men du hører ikke hans Røst. Forstaar du mine Knæ skælver under mig, og mine Knokler bliver til rindende Vand i mit Kød.
- (170) Kajfas: Og naar du gaar ud derindefra, saa – saa ved du ikke mere om ham, end da du gik derind.
- (171) Annas: Jeg ved, han er Israels Gud. Jeg ved, jeg er Israels Ypperstepræst. Jeg ved han har kastet hele Ansvarer for sit Folks Skæbne paa mine Skuldre, og jeg ved, han

²⁰ *allerhelligste*: Det inderste kultrum i templet i Jerusalem. Som den eneste måtte ypperstepræsten betræde det Allerhelligste. Det skete på Forsoningsdagen, når han skaffede folket soning for dets synder.

har givet mig Styrke til at bære det. Thi ved du, hvorfor Israels Gud er til, hvorfor han har skabt sig selv og ønsket at leve til denne Stund og vil blive ved at leve i Evigheder endnu? Det er for at der skal være et Folk paa Jorden, der kender til Aand, der tror paa og dyrker og lyder Aand. Israels Gud er til for at Israel skal være til. Og Israels er Ypperstepræstens eneste Tanke og alle hans Hjertes Slag. Hvad der gavner Israel maa han fremme og elske og agte, hvad der staar Israel imod, maa han med alle midler efterstræbe og slette ud. Han maa være utrættelig i at lære sit Folk: Du skal elske selv til Himlen og du skal hade din Fjende til Døden og længere endda.

(172) Kajfas: Der faldt mig noget ind, Annas, der faldt mig noget ind før, da du fik Haarene til at rejse sig paa mit Hoved ved din Skildring af Ypperstepræstens Ensomhed. Den unge Mand vi dømte i Dag – hans Ensomhed – ja, saadan var det just – han var saa ensom, at han maa have været i sit allerhelligste – staaet som Ypperstepræsten paa Forsoningsdagen²¹ foran Jordens Gud. Ja, nu hjalp du mig. Saadan var det, jeg sad og følte det.

(173) Annas: Jeg ogsaa, min Svigersøn, jeg ogsaa. En vanvittig Tanke slog ned i mig og bed sig fast i mit Sind; jeg indsaa til sidst, at den var saa vanvittig, at den maatte være rigtig. Dette Menneske vilde lære Jordens Folkeslag at elske. Elske? hvad er Elske? Gift, Gift, Gift for alle os, der har Brug for Hadet! Hvad er vort Folk, Jøderne, hvad er vi værd hvis vi slipper Hadet om saa blot en Time. Vi er dødsdømt uden vort Had. Og Romerne, vore Undertrykkere, som vi hader, lever de ikke og holder sig unge og stærke af alle de kuedes Had. Overalt hvor Blodet ruller og Livet gror, der blomstrer Hadet. Men den unge Mand han er Hadets Dødsfjende. Han er sindssyg, ja, men han er mere end det. Gesandt²² for en Magt, der er farlig for Hadet. Guds Søn kalder han sig, og der staar Kræfter af ham som af en Gudsøn. Søn af en Gud, der er større end vor. Derfor dræber jeg ham. Jeg ved hvad jeg skylder den Gaadefulde, for hvis usynlige Ansigt jeg har skælvet som Esp, og du Kaifas, saasandt du er en Israels Ypperstepræst maa ogsaa du vide, hvad du skylder ham, det engang bliver din Dag at skælvedes. (*Slynger Dokumentet til ham og gaar. Kaifas skjuler stønnende Ansigtet i sine Hænder rejser sig, kæmper med sig selv.*)

(174) Fru Ester: (*ind i straalende Selskabstoilette*) Har du ikke skrevet under endnu, Kajfas? Hvorfor tøver du? Du ved jo, det ender med, du gør det?

(175) Kajfas: Manden er uskyldig.

(176) Fru Ester: Jo jo, men vi skal til Fest nu. Og der bliver jo dræbt saa mange uskyldige Mænd. Og de skyldige faar Lov at leve. Saadan er det jo nu engang. Og hvem er uskyldig, og hvem er ikke. Vi er jo alle sammen skyldige, ikke sandt. Og naar nu Far vil have sin Vilje. Og han siger, at han er skyldig.

(177) Kajfas: Jeg vidste ikke andet end at du holdt med mig.

²¹Forsoningsdagen: "Jom kippur" eller "yom kippur" er det hebraiske navn for den jødiske forsoningsdag, der helligholdes med faste og bøn, og som afslutter nytårsfesten "rosh ha-shanah" - de ti dage i september-oktober, hvor Gud siges at dømme verden. [DSD]

²²Gesandt: Tysk ord for en ambassadør. [ODS]

- (178) Fru Ester: Det gør jeg ogsaa, Kajfas. Men nu er jeg kommen i Stadsen! Og Kongen kan vi ikke lade vente. Og lad os være ærlige: lægge os ud med Far, det duer hverken du eller jeg til.
- (179) Kajfas: Jeg har nejtet for din Far saa ofte. Jeg tør ikke give efter denne Gang. Jeg kan ikke. Jeg bliver evig ulykkelig, hvis jeg gør det.
- (180) Fru Ester: Du er alt for god, Kajfas.
- (181) Kajfas: Maaske har du Ret i, at jeg er god. Men nu maa jeg gøre mig stærk. Ondskaben er altid stærk; derfor er der ingen større Forbrydelse end Godhed, der er svag.
- (182) Fru Ester: Kajfas, min Ven, du maa lære at tage mindre tungt paa dit Haandværk. Ellers slider det dig op. Skriv nu der, hvor du skal skrive. Og lad os dog gøre en Ende paa dette her.
- (183) Kajfas: Jeg bliver evig ulykkelig, hvis jeg gør det. Vort Folk. Hele Jorden. Evig ulykkelig.
- (184) En Tjener: (*ind*) Bærestolen er for Døren.
- (185) Fru Ester: Saa tager jeg af Sted. Saa bliver du tilbage med dine Betæneligheder. Jeg skal skaffe Herodes en fornøjelig Aften. Vær viss paa det.
- (186) Kajfas: Svingter du mig, Ester?
- (187) Fru Ester: (*i Tragediennestil*)²³ Svingter du mig, Kajfas?
- (188) Kajfas: Jeg bliver evig ulykkelig, hvis jeg gør det.
- (189) Fru Ester: Evig ulykkelig! sammen med mig!
- (190) Kajfas: Ester, jeg vilde ikke saare dig.
- (191) Fru Ester: Men du gjorde det. En Haandværker fra Galilæa sætter du over Lykken sammen med mig. Ved du, hvad Far har sagt mig i Aften? At Herodes er virkelig indtaget i mig.
- (192) Kajfas: Hvad skal det sige.
- (193) Fru Ester: At Barbaren stundom bedre end Ejeren kan vurdere hvad Tingen er værd.
- (194) Kajfas: Tal ikke til mig i denne spottende Tone, Ester. Jeg har aldrig hørt dig tale saa daarligt før.
- (195) Fru Ester: Fordi jeg aldrig har talt til dig uden at elske dig. (*breder Armene ud.*)
- (196) Kajfas: (*skriger*) Ester! min Hustru! min dejlige Hustru!
- (197) Annas: (*stikker Hovedet ind*) Kommer I saa, mine kære Børn. Vore Bærestole er rede!
- (198) Fru Ester: Nu kommer vi, Far. Kajfas skal blot lige skrive under.

²³*Tragediennestil*: Jf. det franske ord ”tragédie”, som betegner en tragisk skuespillerinde. [DSD]